

ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА СПЕЦИАЛНОСТ „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ТУРИЗЪМ“

Област на висше образование: 4. Природни науки

Професионално направление: 4.3 Биологични науки

Образователно-квалификационна степен: Бакалавър

Професионална квалификация: Еколог с компетенции в туризма

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 1 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

Настоящата бакалавърска специалност „Устойчиво развитие и туризъм“ е нова, както за Шуменския университет, така и за страната. Нейната основна цел е да отговори на нарастващите нужди от кадри, ангажирани с глобалните и все по-актуални проблеми на опазването на околната среда и устойчивото развитие. Тя има подчертано интердисциплинарен характер и предлага на студентите фундаментални и профилирани знания, за да започнат кариера, която насърчава формирането на хора и организации, способни да идентифицират и интегрират социалните, икономическите и екологичните фактори, включени в предмета на обучение.

Програмата е насочена към всички онези, които искат да повишат своя социално-икономически и културен статус и да направят солиден принос в решаването на предизвикателствата пред устойчивостта и оформянето на общото ни бъдеще. За да бъдат удовлетворени нуждите на настоящето, без да се ограничава възможността на идните поколения да посрещнат и реализират своите потребности.

Квалификационната характеристика на завършилите тази специалност с образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с:

- Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (ПМС № 162 от 23.07.2002 г.);
- Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ПМС № 125 от 24.06.2002 г.);
- Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД – 2011) на Министерството на труда и социалната политика (с влезлите в сила промени от 01.01.2023 г.);
- Националната квалификационна рамка (ПМС № 96 от 02.02.2012 г.), респ. Европейската класификационна рамка (EQF) за съпоставимост и признаване на квалификациите в Европа.

Обучението по специалността се провежда според утвърдената в нормативните актове и правилници на Шуменския университет учебна документация и съгласно Европейската система за натрупване и трансфер на кредити. Учебният процес е осигурен с висококвалифицирани преподаватели предимно от Катедрата по биология и Факултета по природни науки на Шуменския университет. Предвидените теренни практики са съобразени с характера на специалността и значимите природни, антропогенни и туристически ресурси на региона.

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 2 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

Завършилите специалността са ориентирани към самостоятелно и отговорно участие в обществените процеси. Те могат да развият своята професионална кариера, да натрупат трудов опит и да разширят обема на придобитите знания в организации и сфери на дейност, пряко свързани с устойчивото развитие и туризма.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел

Целта на обучението в специалност „Устойчиво развитие и туризъм“ е подготовката на широкопрофилни специалисти по опазване на околната среда с компетенции в областта на туризма, които притежават динамична съвкупност от знания и умения, лична и професионална увереност за качествена и пълноценна изява и реализация като висококвалифицирани изпълнителски кадри в държавни институции, областни и общински администрации, частни и държавни предприятия и стопанства, туристически фирми и неправителствени организации, научни и изследователски центрове.

2. Допълнителни цели:

2.1. Реализиране на цялостна, основополагаща и практико-приложна подготовка за добиване на интегративни и интердисциплинарни знания, балансирани между трите измерения на устойчивото развитие – екологично, социално и икономическо и туризма.

2.2. Адаптиране на учебното съдържание към съвременните критерии за качество на висшето образование, към изискванията на бизнеса и професионалните реалности и предизвикателства.

2.3. Изграждане на отговорни граждани с ценностно-ориентирано поведение за следване на принципите на устойчивостта и ефективното ѝ интегриране в ежедневието на обществото.

2.4. Формиране и развитие на професионално-личностни качества и компетентности, създаване на възможности за придобиване на адекватен личен опит, съответстващи максимално на бъдещата професионална дейност на студентите като специалисти по опазване на околната среда с компетенции в областта на туризма.

3. Задачи

3.1. Поддържане на оптимално съотношение между теоретичните и практическите занятия и осигуряване на условия за тяхното апробиране и приложение в реална среда.

3.2. Формиране на професионални умения и компетенции, съответстващи на изискванията на съвременната образователна система и нуждите на регионите.

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 3 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

3.3. Обезпечаване на адекватна образователна инфраструктура с висока информационна и техническа осигуреност.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

1. Област и обхват на знанията

Според критериите на Квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование (КРЕПВО) и Националната квалификационна рамка завършилите ОКС „Бакалавър“ трябва да притежават разширени и задълбочени теоретични и фактологични знания в областта, включително за най-новите постижения в нея, както и самостоятелно да интерпретират придобитите знания чрез критично възприемане, разбиране и изразяване.

Завършилите специалността „Устойчиво развитие и туризъм“ изпълняват тези изисквания, придобивайки многостранна осведоменост и подготвеност за:

- основните направления на концепцията за устойчиво развитие и изведените в нея цели с фокус върху:
 - сигурна работа и икономически растеж – Насърчаване на постоянен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълна и продуктивна заетост и достоен труд за всички;
 - иновации и инфраструктура – Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите;
 - устойчиви градове и общности – Трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове;
 - отговорно потребление – Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство;
 - борба с климатичните промени - Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици;
 - живот под водата - Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие;
 - живот на земята – Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустяването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и спиране загубата на биологично разнообразие).
- закономерностите и тенденциите в развитието на туризма с акцент върху:

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 4 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

- туристическите ресурси, управлението на туризма, хотелиерството и ресторантьорството, туроператорската, агентската и транспортната дейност, социологията на туризма, туристическото поведение;

- основите на пазарното стопанство, маркетинга и рекламата, управлението, инвестиционната политика, съвременните информационни техники и технологии.

2. Област и обхват на уменията

Квалификационните стандарти за завършилите ОКС „бакалавър“ изискват овладяването на познавателни и практически умения за прилагането на методи и средства, позволяващи решаване на сложни задачи; както и прилагане на логическо мислене, новаторство и творчески подход при решаване на нестандартни задачи. Завършилите специалност „Устойчиво развитие и туризъм“ отговарят на зададените стандарти с придобити умения за:

- използване на адекватни управленски практики и подходящи решения и мерки за осигуряване на устойчивост на ресурсите и характеристиките на съответната организация или туристическа дестинация, за която или в която работят;

- прилагане на международното, европейското и националното законодателство в областта на устойчивото развитие и устойчивия туризъм;

- прогнозиране и анализ (самостоятелно или в екип) на ситуации и разкриване на проблеми в ежедневните бизнес дейности, отчитайки изискванията на концепцията за устойчиво развитие;

- стимулиране и подпомагане на комуникацията и представянето на текущото състояние на природните и антропогенните туристически ресурси на местно, регионално и национално ниво;

- разкриване на социалните, културните и икономическите нагласи и ценности на заинтересованите обществени групи по отношение на опазването и защитата на околната среда;

- идентифициране на потребностите на потребителите и на подходящите начини за тяхното удовлетворяване в съответствие с предлаганите продукти/услуги и при спазване на принципите на устойчивото развитие;

- използване на подходящите методи и технологии за събиране и обработка на данни за нуждите на бизнес организациите и публичните институции в сферата на опазването и управлението на околната среда;

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 5 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

- за по-нататъшно обучение и самоусъвършенстване, оценяване, самооценяване и планиране на необходимостта от разширяване и актуализиране на професионалната квалификация.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката).

Обучението по специалността „Устойчиво развитие и туризъм“ формира у студентите ценности, нагласи, мотиви и личностни характеристики, основани на придобитите знания и ориентирани към самостоятелно и отговорно участие в обществените процеси и професионалната им реализация. За съответстващите за ОКС „бакалавър“ нива в Квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование (КРЕПВО) и Националната квалификационна рамка тези компетентности включват:

3.1. Самостоятелност и отговорност:

- способност за административно управление на сложни професионални дейности, включително на екипи и ресурси;
- поемане на отговорности при вземане на решения в сложни условия, при влиянието на различни взаимодействащи си и трудно предвидими фактори;
- проявява творчество и инициативност в управленската дейност;
- преценка на необходимостта от обучение на другите с цел повишаване на екипната ефективност.

3.2. Компетентност за учене:

- последователно оценяване на собствената квалификация чрез преценка на придобитите до момента знания и умения и планиране на необходимостта от разширяване и актуализиране на професионалната квалификация.

3.3. Комуникативни и социални компетентности:

- формулиране и излагане ясно и разбираемо на идеи, проблеми и решения пред специалисти и неспециалисти;
- изразяване на отношение и разбиране по въпроси чрез използване на методи, основани на качествени и количествени описания и оценки ;
- проява на широк личен мироглед, на разбиране и солидарност с другите;
- пълноценно общуване на някои от най-разпространените европейски езици.

3.4. Професионални компетентности:

- събиране, класифициране, оценяване и интерпретиране на данни от изучаваната област с цел решаване на конкретни задачи;
- прилагане на придобитите знания и умения в нови или непознати условия;
- способност за анализ в по-широк или интердисциплинарен контекст;

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 6 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

- използване на нови стратегически подходи;
- формиране и изразяване на собствено мнение по проблеми от обществен и етичен характер, възникващи в процеса на работа.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Успешно завършилите специалността получават професионална квалификация „Еколог с компетенции в туризма“, която им дава възможност за многопосочна реализация в държавни институции, областни администрации, регионални съвети за развитие, органи на местната власт, общински администрации, неправителствени организации, браншови организации, местни организации (съвети, съюзи, асоциации, камари, сдружения и др.), частни фирми, изследователски и научни центрове и университети.

От една страна, те могат да работят като:

- еколози;
- анализатори, експерти, консултанти, съветници, одитори по екология и околна среда;
- изследователи и научни работници.

От друга страна, дипломиралите се по специалността, могат да съсредоточат професионалната си реализация върху туризма в контекста на защитените територии, на социалното предприемачество, сътрудничеството за развитие или отговорната цифровизация. Те имат възможност да се реализират и като специалисти по туризъм на ръководни или изпълнителски позиции:

- в изброените по-горе учреждения;
- в национални, международни и местни туристически организации и предприятия (туроператорски фирми, туристически агенции; експлоатационни туристически предприятия – хотели и хотелски комплекси, курорти, увеселителни комплекси, ресторанти и др.; фирми за информационно-консултантски услуги и екскурзоводска дейност, за транспортни услуги и пр.).

Получените знания и умения, както и придобитите компетенции по време на обучението, са добра основа и за планиране, организиране и управление на собствен бизнес.

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 7 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР“ СПЕЦИАЛНОСТ „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ТУРИЗЪМ“

Бакалавърската степен се придобива след 4-годишен курс в редовна форма на обучение – 8 семестъра (240 кредита).

Дипломирането се извършва при условията, регламентирани в Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменския университет в два варианта: (1) писмен държавен изпит или (2) защита на дипломна работа (за студенти със среден успех не по-нисък от Мн. добър 4.50).

До държавен изпит и защита на дипломна работа се допускат студенти, положили успешно всички семестриални изпити и изпълнили всички други задължения, предвидени в учебния план.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилите ОКС „бакалавър“ в специалност „Устойчиво развитие и туризъм“ имат следните възможности:

- да участват в студентска мобилност с цел обучение, практики и стажове в европейски университети партньори на Шуменския университет по програма „Еразъм +“;
- да продължат образованието си в ОКС „магистър“;
- да участват в различни форми на програмите за продължаващо образование и учене през целия живот.

Квалификационна характеристика на специалност „Устойчиво развитие и туризъм“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 1	26.05.2023 г.	стр. 8 от 8
---	-----------	------------	---------------	-------------